Kajaanin kaupunki
Varhaiskasvatus

PÄIVITETTY 10/2022

SEMINAARIN PÄIVÄKOTI

VUOSISUUNNITELMA

toimikausi 2022–2023

Lapsuuden itseisarvo
Ihmisenä kasvaminen
Lapsen oikeudet
Yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja moninaisuus
Perheiden monimuotoisuus
Terveellinen ja kestävä elämäntapa

Varhaiskasvatuksen tehtävä

Varhaiskasvatuksen tehtävä on edistää lasten kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista yhteistyössä huoltajien kanssa. Varhaiskasvatus edistää lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta ja ehkäisee syrjäytymistä. Varhaiskasvatuksessa opitut tiedot ja taidot vahvistavat lasten osallisuutta sekä aktiivista toimijuutta yhteiskunnassa. Lisäksi varhaiskasvatus tukee huoltajia kasvatustyössä sekä mahdollistaa heidän osallistumisensa työelämään tai opiskeluun.

Sisällys

KAJAANI SUUNTAA TULEVAISUUTEEN KOLMELLA TEEMALLA 4
Elinvoima ja osaaminen - Menestyvä kaupunki 4
Lapset ja nuoret - Lasten ja nuorten kaupunki 4
Kestävä kehitys - Resurssiviisas luontokaupunki 5
LAADUNARVOINTIKYSELYSTÄ NOUSSEET VAHVUUDET JA KEHITTÄMISKOHTEET 6
LAADUNARVIOINTIKYSELYSTÄ NOUSSEET YHTEISET KEHITTÄMISKOHTEET 8
Suunnitelma huoltajien osallisuuden lisäämiseksi 8
Suunnitelma kiusaamisen ehkäisemisestä ja tiedottamisesta 9
Leikki 10
PEDAGOGISEN TOIMINNAN VIITEKEHYS 11
Varhaiskasvatuksen arvoperusta 12
TIIMISOPIMUS 16
Yhteistyösuunnitelma veon kanssa 18
Leikki 19
Pedagoginen dokumentointi 20
Tunne- ja vuorovaikutustaidot, sekä sensitiivisyys 21
Arviointi 22
Monilukutaito ja digitaalinen osaaminen 23
LAAJA-ALAINEN OSAAMINEN 29
AJATTELU JA OPPIMINEN 29
KULTTUURINEN OSAAMINEN, VUOROVAIKUTUS JA ILMAISU 29
ITSESTÄ HUOLEHTIMINEN JA ARJEN TAIDOT 29
OSALLISTUMINEN JA VAIKUTTAMINEN 30

KAJAANI SUUNTAA TULEVAISUUTEEN KOLMELLA TEEMALLA

Elinvoima ja osaaminen - Menestyvä kaupunki

”Olemme kiinnostava kaupunki kotimaisille ja ulkomaisille osaajille. Opiskelijat hakeutuvat Kajaaniin.”

Mitä tarkoittaa varhaiskasvatuksessa:

- Tarjoamme työ- ja harjoittelupaikkoja varhaiskasvatuksessa
- Varhaiskasvatuspalvelumme ovat joustavia ja vastaavat kysyntään
- Varhaiskasvatus on laadukasta – varhaiskasvatuskunta 2021
- Teemme yhteistyötä eri oppilaitosten kanssa
- Kehitämme ohjausosaamistamme opiskelijoiden suhteen
- Olemme näkyvästi esillä sosiaalisessa mediassa – näkyvyyden ja vetovoiman lisääminen

Näin toimimme:

- Päivitämme opiskelijoiden ohjaajakoulutusta – henkilökunta kouluttautuu.
- Otamme vastaan opiskelijoita ammattikorkeakoulusta, ammattiopistosta myös ulkopaikkakuntalaisia.
- TET-nuoret, kesäsetelit, työkokeilu, palkkatyöllistetyt, velvoitetyöllistetyt
- Opiskelijoiden perehdytyksestä on sovittu
- Otamme nuoria vastaan mielellään → positiivinen ajattelu työelämässä
- Päiväkodin Facebook-sivut

Lapset ja nuoret - Lasten ja nuorten kaupunki

”Edistämme lasten ja nuorten turvallisuutta sekä yhteisöllisyyttä. Nuorilla on mielekästä tekemistä. Lasten ja nuorten on hyvä kasvaa Kajaanissa.”

Mitä tarkoittaa varhaiskasvatuksessa:

- Lasten osallisuus ja sen kehittäminen pitkäaikainen painopistealue
- Positiivinen pedagogiikka ja hyvän huomaaminen
- Lapsella oikeus tarvitsemaansa tukeen
- Henkilökunnalla sensitiivinen työote
- Varhaiskasvatuksessa lapsella turvallinen kasvuympäristö, jossa nollatoleranssi kiusaamiselle

Näin toimimme:

- Osallisuus kulkee kaikissa osioissa punaisena lankana havainnoinnin ja dokumentoinnin kautta
- Havainnoidaan lapsia ja kirjataan havainnot erilaisten dokumentointi mahdollisuuksien avulla -> lapsella on oikeus saada kaikkien työntekijöiden havainnot hyvän varhaiskasvatuksen perustaksi. Se mihin kiinnitän huomioita, se vahvistuu (positiivinen huomiointi)!
- Veo yhteistyö
- Kiinnitetään huomiota siihen, mitä, miten ja missä aikuinen puhuu lapselle, huoltajille, työkaverille ja muille yhteistyökumppaneille.
- Tehdään oma kiusaamisen ehkäisemisen suunnitelma

Kestävä kehitys - Resurssiviisas luontokaupunki

”Käytämme resurssejamme harkitusti, hyvinvointia ja kestävää kehitystä edistävästi.”
Mitä tarkoittaa varhaiskasvatuksessa:

- Kierrätämme tavaroita ja huonekaluja eri yksiköiden/ryhmien välillä
- Pyrimme hankkimaan kestäviä ja korjattavia tavaroita
- Hyödynnämme kierrätys- ja luonnonmateriaalia
- Minimoimme ruokahävikkiä – harjoittelu lasten kanssa
- Kierrätämme yhdessä lasten kanssa
- Käytämme kirjastoa monipuolisesti
- Luonto on yksi oppimisympäristömme
- Hyödynnämme kaupungin eri tiloja toiminnassamme

Näin toimimme:

- Retket monipuoliseen lähiympäristöön; luonto ja kaupunki ympäristö
- Huomioimme kulttuuripäivät (liputuspäivät)
- Lähiympäristön siivouspäivät
- Yhteistyö Eko-Kympin Kurre-oravan kanssa esim. kierrätysteema

LAADUNARVOINTIKYSELYSTÄ NOUSSEET VAHVUUDET JA KEHITTÄMISKOHTEET

Yksikkömme vahvuudet
1. Henkilökunta on ammattitaitoista 2. Huoltajille välittyy, että lasten toiveet, kiinnostuksen kohteet ja mielipiteet otetaan huomioon lapsen ryhmässä 3. Ilmapiiri on lämmin ja hyväksyvä. Lapset vastaanotetaan ja hyvästellään päivittäin henkilökohtaisesti. 4. Lasten kanssa harjoitellaan vuorovaikutustaitoja ja hyviä tapoja.
Näin toimimme + tarkennus tiimiin: 1. Osallistumme koulutuksiin ja koulutuksista informoidaan kaikkia. Työnkuvat ovat selvät. Huomioimme ryhmän aikuisten vahvuudet. 2. Lasten toiveita ja mielipiteitä kysytään ja ne kirjataan ylös. Lapsia havainnoidaan ja sieltä saadaan arvokasta tietoa. Vasukeskusteluun kysytään lapsen ja huoltajan ajatuksia. Vasukeskusteluissa kerrotaan kuinka lasten toiveita, kiinnostuksen kohteita ja mielipiteitä ryhmässä kerätään. 3. Tervehdimme kaikkia – niin lapsia, huoltajia, työkavereita, koulun väkeä, Mamsellin väkeä kuin yhteistyökumppaneita. Tiimissä keskustellaan rakentavasti ryhmän toiminnasta ja miten luodaan lämmin ja hyväksyvä ilmapiiri. Tiedonsiirron päivän tapahtumista ja lapsen asioista tulee toimia ryhmän sisällä - tärkeää tiedottaa viimeisten lasten asioista iltavuoroon jäävälle aikuiselle. 4. Käydään keskusteluja lasten kanssa, kuinka toisten lasten kanssa toimitaan. Aikuinen mallittaa toimintatapoja, omalla käyttäytymisellään.
Arviointi

Yksikkömme kehittämiskohteet

1. Kiinnitetään huomiota siihen, mitä, miten ja missä aikuinen puhuu lapselle, huoltajille, työkaverille ja muille yhteistyökumppaneille.
2. Kaikkia huoltajia tervehditään
3. Ulkoilussa aikuiset sijoittuvat pihalle niin, että voivat tehdä huomioita lasten toiminnasta pihalla
4. Aikuiset ovat mukana lasten leikeissä!
5. Pienryhmätoiminta mahdollistaa vuorovaikutuksen lasten kanssa

Näin toimimme + tarkennus tiimiin:

1. Lapsen kuullen ei puhuta lapsen haastavista asioista huoltajille. Lapsen läsnäollessa keskitymme positiiviseen palautteeseen. Aikuiset eivät puhu lasten yli asioista eikä lasten asioista lasten kuullen.
2. Kaikkia huoltajia tervehditään
3. Ryhmissä mietitään mihin aikuiset sijoittuvat ulkoilussa – turvallisuus ja lapsikohtaiset tarpeet huomioiden.
4. Ryhmissä mahdollistetaan se, että aikuinen voi olla mukana leikissä eikä sitä keskeytetä - ei riitä, että on paikalla vaan että on oikeasti mukana lasten leikissä!!
5. Ryhmät jakavat lapsia pienryhmiin, myös työpariryhmissä.

Arviointi

LAADUNARVIOINTIKYSELYSTÄ NOUSSEET YHTEISET KEHITTÄMISKOHTEET

Suunnitelma huoltajien osallisuuden lisäämiseksi

- **Miten kerätään mielipiteitä/ajatuksia/toiveita, kyselyt, vanhempainillat, ja niin edelleen?**
- **Onko huoltajilla taitoja/osaamista, joita voidaan vakassa hyödyntää?**

Näin toimimme + tarkennus tiimiin

- Vuosisuunnitelma tulee olla esillä huoltajille jokaisessa ryhmässä ja siitä tulee informoida huoltajia. Kerrotaan, että vuosisuunnitelma löytyy päiväkotimme nettisivuilta.
- Vuosisuunnitelman oppimisen alueita tehdään konkreettisesti näkyviksi ryhmissä esim. vasupuun tavoin tai valokuva, jonka alle kirjataan mitä laaja-alaisen osa-alueita esim. retki on sisältänyt. Tästä infoa huoltajille WhatsAppin kautta kuvina!
- Jokainen työntekijä on lukenut talon oman vuosisuunnitelman ja osaa kertoa talon painopistealueista myös huoltajille. Painopistealueet ovat esillä jokaisessa ryhmässä.
- Huoltajille kerrotaan lapsen päivästä ja lapset vastaanotetaan ja hyvästellään henkilökohtaisesti. Ohjeistetaan huoltajia ottamaan itsekin aktiivisesti kontaktia.
- Kaikki aikuiset käyttävät oman ryhmän lapsilla olevia huomioliivejä ulkona <- huoltajat tunnistavat omaan ryhmään kuuluvan työntekijän paremmin ja näin he saavat oman ryhmän työntekijältä tarvittavan tiedon ja voivat jakaa oman asiansa oman ryhmän aikuisen kanssa.
- Huoltajille tehdään kyselyt kevättalvella ryhmän toiminnasta.
- Kyselyt huoltajille vanhempainilloista, perheliikuntatapahtumista tai muista päiväkodin juhlista.

Arviointi

LAADUN ARVIOINNISTA NOUSSEET YHTEISET KEHITTÄMISKOHTEET

Suunnitelma kiusaamisen ehkäisemisestä ja tiedottamisesta:

- **Miten kiusaamista ehkäistään?**
- **Miten toimintatavoista tiedotetaan huoltajia?**
- **Miten ryhmässä esiintyvästä kiusaamistilanteesta informoidaan huoltajia?**

Näin toimimme + tarkennus tiimiin

- Lapsille aukaistaan mitä kiusaaminen on. Tehdään tiedote vanhemmille kiusaamisen ehkäisyn toimintatavoista ja määritellään mitä kiusaaminen todellisuudessa on. Toimintatavoista kerrotaan myös vanhempainilloissa.
- Opetellaan lasten kanssa vuorovaikutustaitoja sekä tunnetaitoja. Aikuinen toimii mallinnäyttäjänä vuorovaikutustaidoissa. Kiusaamista ehkäistään kiinnittämällä huomiota vuorovaikutuksen laatuun, aikuinen läsnä lasten kanssa.
- Ryhmä jaetaan pienryhmiin, jotta aikuisen yksilöllinen huomiointi ja turvallisuus toteutuu.
- Huoltajia kannustetaan keskustelemaan lasten kanssa kaveriasioista (kiusaaminen).
- Puututaan kiusaamistilanteisiin heti ja huoltajille kerrotaan aina tilanteista sekä tilanteiden ratkaisuista. Kaikkia osapuolia informoidaan tapahtuneesta. Huolehditaan, että tieto kiusaamistilanteista tulee aina oman ryhmän aikuiselta.
- Puututaan asioihin syyttämättä eli mietitään, miten tämä asia ratkaistaan lapsen kanssa positiivisen pedagogiikan sekä tunnetaitojen näkökulmasta.
- Jokaisesta ryhmästä tulee löytyä Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen suunnitelma lapsen suojaamiseksi väkivallata, kiusaamiseselta ja häirinnältä. Ohjeistus tulee kaikkien työntekijöiden lukea.
- Kirjataan aina sähköinen Läheltä piti –lomake , jos kiusaamiseen liittyvästä toiminnasta on tehty huomio.

Arviointi

LAADUN ARVIOINNISTA NOUSSEET YHTEISET KEHITTÄMISKOHTEET

Leikki

- Leikin mahdollisuudet, osallisuuden ja inkluusion huomioiminen leikissä, aikuisten rooli

Näin toimimme + tarkennus tiimiin

- Aikuiset ovat mukana lasten leikeissä ja havainnoivat tilanteita. Aikuinen mahdollistaa ja rikastuttaa leikkiä. Mahdollistetaan työkaverin osallistuminen leikkiin, ei keskeytetä – annetaan aikaa havainnointiin. Aikuisten itsearviointi painottuu leikkiin koko talossa.
- Havainnoidaan lapsia ja kirjataan havainnot erilaisten dokumentointi mahdollisuuksien avulla -> lapsella on oikeus saada kaikkien työntekijöiden havainnot hyvän varhaiskasvatuksen perustaksi. Se mihin kiinnitän huomioita, se vahvistuu (positiivinen huomiointi)!
- Mahdollistetaan lapsille leikinmahdollisuus joka päivä
- Leikkiä tuetaan suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti.
- Tarvittaessa ohjataan lapsi mukaan leikkiin
- Hyödynnetään kaikkia tiloja tasapuolisesti käytännön arjessa leikkiaikana. Tarkastellaan leikkitiloja ja välineitä säännöllisesti ja muokataan lasten tarpeita ja kiinnostuksen kohteita vastaavaksi.
- Ulkoleikkien rikastuttaminen
- Kiinnitetään huomiota siihen, mitä, miten ja missä aikuinen puhuu lapselle, huoltajille, työkaverille ja muille yhteistyökumppaneille.
- Kannustetaan lapsia ottamaan erilaiset leikkijät mukaan leikkiin
- Jokaisella lapsella on mahdollisuus olla osallisena yhteisissä leikeissä omien taitojen ja valmiuksien mukaan. Tarvittaessa aikuisen tuella.

Arviointi

PEDAGOGISEN TOIMINNAN VIITEKEHYS

Kuva: Opetushallitus

Varhaiskasvatuksen arvoperusta

Lapsuuden itseisarvo

Esimerkkejä miten arvo näkyy toiminnassa:

- Osallisuus huomioidaan jokaisen kohdalla kaikessa
- Kohtaamme jokaisen lapsen yksilöllisesti
- Henkilökunta kiinnittää huomiota siihen, että puhuu lapsista tasa-arvoisesti
- Lasten oman kulttuurin arvostaminen ja kannustamme lapsia luomaan itse omaa kulttuuriaan

Miten arvo näkyy toiminnassamme:

- Lapsi on ainutlaatuinen ja arvokas juuri sellaisena kuin on
- Huomioidaan lapsi yksilöllisesti ja ryhmänjäsenenä ja vahvistetaan lapsen itsetuntoa huomioiden lasta positiivisen pedagogiikan keinoin sekä huomio lapsen vahvuuksiin sekä positiivisiin asioihin lapsesta.
- Meillä on lempeät kädet, kiireettömät jalat ja ystävällinen puhe – pysähdytään lapsen äärelle. Havainnoidaan lapsia ja kirjataan havainnot erilaisten dokumentointi mahdollisuuksien avulla -> lapsella on oikeus saada kaikkien työntekijöiden havainnot hyvän varhaiskasvatuksen perustaksi. Se mihin kiinnitän huomioita, se vahvistuu (positiivinen huomiointi)!
- Kiinnitetään huomiota siihen, mitä, miten ja missä aikuinen puhuu lapselle, huoltajille, työkaverille ja muille yhteistyökumppaneille.

Ihmisenä kasvaminen

Esimerkkejä miten arvo näkyy toiminnassa:

- Ryhmän säännöt tehdään yhdessä lasten kanssa ja kuvitetaan
- Kaikkiin kiusaamistilanteisiin puututaan, tilanne käydään läpi ja huoltajia tiedotetaan
- Hyvät käytöstavat – aikuisen esimerkki
- Positiivinen pedagogiikka
- Kaveritaitojen kehittäminen
- Tunnetaitojen vahvistaminen – vuorovaikutusleikkejä
- Auta minua tekemään itse ja tue minua löytämään erilaisia ratkaisuja
- Huomaa hyvä!

Miten arvo näkyy toiminnassamme:

- Hyväksytään erilaisuus ja luodaan kannustava ilmapiiri.

- Arvostetaan ja ollaan aidosti kiinnostuneita toisistamme – vuorovaikutustaidot, tunnetaidot!
- Harjoitellaan hyviä käytöstapoja yhdessä lasten kanssa – kiitos ja ole hyvä kuuluvat meidän kaikkien sanastoon toimiessa lasten ja aikuisten kanssa
- Nollatoleranssi kiusaamiselle, rasismille ja väkivallalle
- Havainnoidaan lapsia ja kirjataan havainnot erilaisten dokumentointi mahdollisuuksien avulla -> lapsella on oikeus saada kaikkien työntekijöiden havainnot hyvän varhaiskasvatuksen perustaksi. Se mihin kiinnitän huomioita, se vahvistuu (positiivinen huomiointi)!
- Kiinnitetään huomiota siihen, mitä, miten ja missä aikuinen puhuu lapselle, huoltajille, työkaverille ja muille yhteistyökumppaneille.

Lapsen oikeudet

Esimerkkejä miten arvo näkyy toiminnassa:

- Lapsen oikeus tulla hyväksytyksi ryhmässä juuri sellaisena kuin on
- Elämme tässä hetkessä
- Osallisuus
- Turvallisuus: fyysinen, psyykkinen, sosiaalinen
- Leikki on lapsen oikeus – leikin havainnointi
- Aikuinen edistää leikkiä muokkaamalla oppimisympäristöä yhdessä lasten kanssa
- Aikuinen läsnä vastaamassa lasten tarpeisiin
- Kaveritaidot ja ryhmäytyminen

Miten arvo näkyy toiminnassamme:

- Lapsen etu otetaan huomioon ensisijaisesti kaikessa – olemme lasten oikeuksien puolestapuhujia
- Annetaan mahdollisuus leikkiin joka päivä; myös yksin
- Muistetaan, että lapsella on oikeus tulla kuulluksi, nähdyksi ja ymmärretyksi.
- Kuvat auttavat kommunikoinnin tukemissa kaikkia lapsia ja etenkin niitä, joilla ei ole kieltä kommunikoinnin välineenä.
- Havainnoidaan lapsia ja kirjataan havainnot erilaisten dokumentointi mahdollisuuksien avulla -> lapsella on oikeus saada kaikkien työntekijöiden havainnot hyvän varhaiskasvatuksen perustaksi. Se mihin kiinnitän huomioita, se vahvistuu (positiivinen huomiointi)!
- Kiinnitetään huomiota siihen, mitä, miten ja missä aikuinen puhuu lapselle, huoltajille, työkaverille ja muille yhteistyökumppaneille.

Yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja moninaisuus

Esimerkkejä miten arvo näkyy toiminnassa:

- Henkilökunta toimii sukupuolisensitiivisesti ja hyväksyy kaikki lapset taustasta riippumatta
- Kaikki lapset saavat osallistua kaikkeen toimintaan
- Toiminnassa hyväksytään erilaiset tavat tehdä
- Jos lapsi ei saa osallistua uskonnolliseen toimintaan, järjestetään vastaavaa toimintaa

- Huomioidaan ruokarajoitteet
- Oikeus saada tietoa omalla kielellä
- Käytämme laajasti eri kommunikaatiokeinoja
- Pedagoginen dokumentointi yksilö- ja ryhmätasolla
- Autamme lasta tulemaan kuulluksi (piirtäminen, sadutus, kuvaaminen, videointi jne.)

Miten arvo näkyy toiminnassamme:

- Kaikkia huomioidaan ja muistetaan yhdenvertaisuus
- Suunnitellaan tarvittavat tukitoimet, välineet ja tilat lasten oppimista tukemaan
- Havainnoidaan lapsia ja kirjataan havainnot erilaisten dokumentointi mahdollisuuksien avulla -> lapsella on oikeus saada kaikkien työntekijöiden havainnot hyvän varhaiskasvatuksen perustaksi. Se mihin kiinnitän huomioita, se vahvistuu (positiivinen huomiointi)!
- Havainnoinnin kautta saadaan esille lapsen mielenkiinnonkohteet sekä tarpeet. Näin lapsi saa sellaista tukea ja ohjausta, jota sillä hetkellä tarvitsee. Havainnoinnin kautta myös lapsen kiinnostuksenkohteet nousevat toiminnan suunnittelun perustaksi ryhmissä.
- Kiinnitetään huomiota siihen, mitä, miten ja missä aikuinen puhuu lapselle, huoltajille, työkaverille ja muille yhteistyökumppaneille.

Perheiden monimuotoisuus

Esimerkkejä miten arvo näkyy toiminnassa:

- Otamme selvää kulttuurista, tavoista arvoista jne. perheeltä itseltään
- Tehdään näkyväksi erikieliset lapset esimerkiksi ryhmän seinälle toivotuksia eri kielillä
- Kunnioitetaan ja hyväksytään kaikenlaiset perheet
- Huomioidaan perheiden tarpeet ja toiveet esimerkiksi katsomuksellisista asioista
- Perheiden asioinnissa käytetään tarvittaessa tulkkia
- Huomioidaan erilaiset teemapäivät, esimerkiksi läheisen päivä

Miten arvo näkyy toiminnassamme:

- Ammatillinen kohtaaminen – toimin ammatillisesti kaikissa tilanteissa
- Omien vuorovaikutustaitojen huomioiminen työssä – miten ja milloin otan asioita puheeksi.
- Kiinnitetään huomiota siihen, mitä, miten ja missä aikuinen puhuu lapselle, huoltajille, työkaverille ja muille yhteistyökumppaneille.
- Kohdellaan perheitä tasa-arvoisesti – kuunnellaan perheen toiveet ja odotukset.
- Kunnioitetaan perheiden toiveita ja tapoja. Vasu-keskustelussa käydään toiveita/tapoja läpi
- Havainnoidaan lapsia ja kirjataan havainnot erilaisten dokumentointi mahdollisuuksien avulla -> lapsella on oikeus saada kaikkien työntekijöiden havainnot hyvän varhaiskasvatuksen perustaksi. Myös huoltajilla on oikeus saada kaikkien työntekijöiden havainnot omasta lapsestaan yhteistyön perustaksi. Se mihin kiinnitän huomioita, se vahvistuu (positiivinen huomiointi)!

Terveellinen ja kestävä elämäntapa

Esimerkkejä miten arvo näkyy toiminnassa:

- Lapsia ohjataan terveyttä ja hyvinvointia edistävään elämäntapoihin keskustelemalla, lukemalla kirjallisuutta, draaman avulla, vastaamalla kysymyksiin ikätasoisesti jne.
- Kierrättäminen – lapset + henkilökunta
- Hävikin seuraaminen
- Suositaan aineettomia lasten lahjoja
- Terveellinen ruoka, liikunta ja lepo
- Säännöllinen päivärytmi
- Opetellaan sosiaalisia taitoja: pyritään ehkäisemään syrjäytymistä
- Siisteyskasvatus
- Lähiympäristöön tutustuminen, retkeily, ympäristön suojelu
- Esteettisyys oppimisympäristöissä

Miten arvo näkyy toiminnassamme:

- Lisätään kestävän kehityksen ideologiaa
- Noudatetaan varhaiskasvatuksen liikuntasuosituksia, Kajaanin LiikuntavaVasu, Liikkuva varhaiskasvatus- ohjelma
- Noudatetaan ravintosuosituksia
- Mahdollistetaan lepohetki kaikille lapsille
- Kannustetaan ja mahdollistetaan lapsia terveyttä ja hyvinvointia edistäviin elämäntapoihin
- Harjoitellaan monipuolisti vuorovaikutustaitoja ja tunnetaitoja sekä autetaan lasta löytämään omia vahvuuksia
- Havainnoidaan lapsia ja kirjataan havainnot erilaisten dokumentointi mahdollisuuksien avulla -> lapsella on oikeus saada kaikkien työntekijöiden havainnot hyvän varhaiskasvatuksen perustaksi. Myös huoltajilla on oikeus saada kaikkien työntekijöiden havainnot omasta lapsestaan. Se mihin kiinnitän huomioita, se vahvistuu (positiivinen huomiointi)!

TIIMISOPIMUS

TIIMIN NIMI:

TIIMIN JÄSENET:

TIIMIN VETÄJÄ:

TIIMIN JÄSENTEN VASTUUALUEET:

TIIMIN KÄYTÄNTEET, SOPIMUKSET JA YHTEISET PELISÄÄNNÖT:

TIIMIN KEHITTÄMISKOHTEET

Kehittämiskohde 1 + arviointi
Kehittämiskohde 2 + arviointi
Kehittämiskohde 3 + arviointi

MITEN TIIMISSÄ HUOLEHDITAAN JA YLLÄPIDETÄÄN TYÖHYVINVOINTIA

Yhteistyösuunnitelma veon kanssa

Veon kanssa sovitut yhteistyökäytänteet ja toimintamallit

- Veotyöpari osallistuu 3 kertaa toimikaudessa pedatiimiin
- Veo Minna Hurskainen tekee havaintokäyntejä, kartoittaa lasten tilanteita, osallistuu lasten vasuihin ja tiimipalvereihin tarvittaessa.
- Ryhmät täyttävät lapsen tilanteenkartoitus lapun, johon keräävät havaintoja lapsesta.
- Veo toteuttaa osa-aikaista erityisopetusta.
- Lapsen tukeminen on tiimityötä, johon osallistuu kaikki lapsen kanssa toimivat aikuiset.
- Veo ja päiväkodin johtaja käyvät keskustelua päiväkodin tilanteesta

YHTEYDENOTTO VEOON

1. Tiimissä herää huoli lapsen tilanteesta
2. Tehdään lapsen tilanteen kartoitus yhdessä tiimin kanssa
3. Otetaan yhteyttä Veoon ja kerrotaan havainnot
4. Veon kanssa suunnitellaan ja sovitaan tukitoimet
5. Kirjataan sovitut tukitoimet lapsen tilanteen kartoitukseen ja vasuun
6. Otetaan yhteyttä veoon mikäli huoli kasvaa/jatkuu ennen havainnointikäyntiä

Arvio yhteistyön toteutumisesta

Leikki

Esim. Leikin havainnointi, aikuisen rooli leikissä (ohjaus, havainnointi, rikastaminen, leikkijä jne.), pitkäkestoisen leikin mahdollistaminen, lelujen saatavuus (yhteiskäyttö, kuvitettu mahdollisuudet), oppimisympäristöjen kehittäminen, lapset mukaan lelujen tilaamiseen, omien lelujen mahdollisuus, leikin lisääminen kaikkiin hetkiin, juonellinen leikki, pitkäkestoisen leikin mahdollisuus, leikkimahdollisuudet ulkona, lähiympäristön hyödyntäminen.

Näin toimimme:

- Aikuiset ovat mukana lasten leikeissä ja havainnoivat tilanteita. Aikuinen mahdollistaa ja rikastuttaa leikkiä. Mahdollistetaan työkaverin osallistuminen leikkiin, ei keskeytetä – annetaan aikaa havainnointiin. Aikuisten itsearviointi painottuu leikkiin koko talossa.
- Havainnoidaan lapsia ja kirjataan havainnot erilaisten dokumentointi mahdollisuuksien avulla -> lapsella on oikeus saada kaikkien työntekijöiden havainnot hyvän varhaiskasvatuksen perustaksi. Se mihin kiinnitän huomioita, se vahvistuu (positiivinen huomiointi)!
- Mahdollistetaan lapsille leikinmahdollisuus joka päivä
- Leikkiä tuetaan suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti.
- Tarvittaessa ohjataan lapsi mukaan leikkiin
- Hyödynnetään kaikkia tiloja tasapuolisesti käytännön arjessa leikkiaikana. Tarkastellaan leikkitiloja ja välineitä säännöllisesti ja muokataan lasten tarpeita ja kiinnostuksen kohteita vastaavaksi.
- Ulkoleikkien rikastuttaminen
- Kiinnitetään huomiota siihen, mitä, miten ja missä aikuinen puhuu lapselle, huoltajille, työkaverille ja muille yhteistyökumppaneille.

Miten osallisuus huomioidaan?

- Havainnoinnin kautta saamme tietoa lapsen mielenkiinnonkohteista. Osallistumalla lasten leikkeihin, saamme arvokasta tietoa lapsen maailmasta. Lapsista tehdyt havainnot ovat työn suunnittelun perustana – mikä lapsia kiinnostaa? Miten aikuinen voi mahdollistaa leikin ja olla sitä rikastuttamassa?
- Lasten omat ideat tulee olla lasten leikkien perustana! Leikkiympäristössä on kaikille lapsille mahdollisuuksia omaan ja yhteiseen leikkiin.
- Aikuisten asettuminen ja aikuisten selkeä struktuuri ovat osa leikkiympäristöä. Näin aikuinen tietää missä hänen paikkansa on ja samalla saa keskittyä olemaan niiden lasten kanssa ja tekemään havaintoja leikistä.

Toimintatapojen tarkennus tiimiin:

Arviointisuunnitelma + arviointi

Pedagoginen dokumentointi

Esim. lasten vasut arjen työkaluksi, lapsikohtaisen materiaalin kerääminen (kansio, sähköinen kansio, vihko jne.), kirjaaminen, videointi, valokuvaaminen, haastattelut, aikuisten havainnot, keskustelut, lasten osallisuus, aikaa ihmettelylle, aikaa pohdinnalle, esille asiat joita ollaan jo tehty, pedagoginen dokumentointi kaikkien vastuulla, arjen tilanteiden dokumentointi + tiimipalavereissa dokumenttien hyödyntäminen, jatkuvuus, vasujen koontilomake käyttöön, käsitteen ”pedagoginen dokumentointi” avaaminen kaikille.

Näin toimimme:

- Havainnoidaan lapsia ja kirjataan havainnot erilaisten dokumentointi mahdollisuuksien avulla -> lapsella on oikeus saada kaikkien työntekijöiden havainnot hyvän varhaiskasvatuksen perustaksi.
- Huoltajien kanssa käydään vasukeskustelut sekä oppimissuunnitelman keskustelut. Vasuista nousseet asiat ovat toiminnan suunnittelun pohjalla.
- Laitamme huoltajille kuvia arjen toiminnoista – seinälle, Drive-kansioon, WhatsAppiin, Facebookiin.
- Vasujen koontilomake otetaan kaikissa ryhmissä käyttöön
- Vakaohjelman hyödyntäminen lapsen päivistä kertomiseen huoltajille

Miten osallisuus huomioidaan?

- Havainnot ovat pohjana sille, että opitaan tuntemaan lapsi ja tietämään mikä lasta kiinnostaa ja mitä toiveita lapsi kertoo.
- Pysähdytään kuuntelemaan lasta ja kyselemään lapsilta heille tärkeitä asioita ja heidän toiveitaan.
- Dokumentointi näkyviksi huoltajille ja lapset mukaan arvioimaan toimintaa.
- Käydään keskustelut huoltajien kanssa.
- Päiväkodin johtaja/apulaisjohtaja käy perehdytyskeskustelut uusien perheiden kanssa.

Toimintatapojen tarkennus tiimiin

Arviointisuunnitelma ja arviointi:

Tunne- ja vuorovaikutustaidot, sekä sensitiivisyys

Esim. Vahvuusvaris + muut positiivisen pedagogiikan materiaalit, Piki-materiaali, draama (pöytäteatteri, esitykset, käsinuket jne.), asioiden käsittely silloin kun asia on ajankohtainen, tunnemittarit, vahvuudet toiminnan keskiössä, myönteisen palautteen antaminen lapsille ja aikuisille, vahvuuksien säännöllinen läpikäynti, ystävällisten tekojen kerääminen, lapsi apuopeksi (itsetunnon ja rohkeuden vahvistaminen), Fanny-kirjat, aikuisen malli, tunteiden sanoittaminen, toiminnan ennustettavuus

Näin toimimme:

- Turva- ja tunnetaitoja opetellaan ja käydään lasten kanssa läpi. Erilaiset materiaalit ryhmillä käytössä.
- Aikuinen sanoittaa lapselle erilaisia tunnetiloja ja tarvittaessa tarjotaan tilaa rauhoittumiseen.
- Esille tuleviin asioihin puututaan heti arjen tasolla. Aikusten tulee olla herkästi kuulolla mitä lapsiryhmässä milloinkin tapahtuu, mitkä asiat on ryhmässä ”pinnalla”.
- Tunnemme lapset ja teemme havaintoja. Näin olemme perillä lasten tilanteista ryhmissä. -> miten meidän aikuisten tulee toimia kunkin lapsen kanssa.
- Ryhmissä aikuiset ovat rakentaneet selkeät struktuurit -> lapset tietävät mitä päivän aikana tapahtuu (ennakointi) ja myös aikuiset tietävät oman paikkansa. Näin luodaan lapsille ja aikuisille turvallinen ympäristö. Huomio päivän rakenteeseen ja pedagogiikkaan: aikuinen läsnä, pienryhmät, lempeä ja kiireetön toiminta, aikuisten rauhallisuus.
- Huomio aikuisen omaan tunnetilaan, kun lapsi on tunnetilassa. Ammatillisuus!
- Kiinnitetään huomiota siihen, mitä, miten ja missä aikuinen puhuu lapselle, huoltajille, työkaverille ja muille yhteistyökumppaneille.

Miten osallisuus huomioidaan?

- Kuunnellaan lapsia.
- Käydään yhteisiä keskusteluja lasten kanssa.
- Havainnoidaan lapsia ja ollaan tietoisia heidän toiveistaan, tilanteestaan.
- Onko aikuinen toiminut toiminut tunne- ja vuorovaikutustaitoja edistävästi ja sensitiivisesti -> arviointi.

Toimintatapojen tarkennus tiimiin

Arviointisuunnitelma ja arviointi:

Arviointi

Esim. peukuttaminen, vihreä/punainen merkki, tunnehyrrä (Oppi ja Ilo), tunnemittarit, kuvat, muistot näkyviksi, keskustelut lasten kanssa, lasten ideat näkyviksi, numeroarvioinnin harjoittelu, huoltajien palautteen käsittely ja huomiointi, oman työn videointi ja arviointi, arviointimateriaalin hyödyntäminen (esim. Parrila), lapset mukaan videoidun materiaalin arviointiin, lapsen kanssa tekeminen ”pilkotaan” ja arvioidaan, omat kyselyt (esim. Google Forms), saduttaminen, lapsen aito kuunteleminen, arviointia jokaiseen tiimipalaveriin, itsearviointilomakkeen käyttö, toimintakulttuurin kehittämistavat

Näin toimimme:

- Vuosisuunnitelmia arvioidaan ja tavoitteita tarkennetaan kauden aikana tiimeissä kauden aikana.
- Oman työn arviointi – itsearviointi lomake – Aikuisten itsearviointi painottuu leikkiin koko talossa.
- Tiimin arviointi – jokainen tiimi tekee Läheisyyden kehä -arvioinnin joulu-tammikuussa. Päiväkodin johtaja on mukana tiimissä, kun läheisyyden kehää puretaan.
- Videoidaan oman ryhmän toimintaa ja katsotaan videointi yhdessä ja tehdään havaintoja sekä arviointia. Videoinnin kohde 2022–2023 pukeutumistilanteet. (Tämä on minimi, lisää saa toki videoida!)
- Kuunnellaan lapsia ja tehdään havaintoja heidän toiminnastaan.
- Kun videoidaan lasten liikuntaa, käydään video myös lapsen/lasten kanssa läpi. Näin lapsi voi itsekin arvioida omaa suoritustaan/toimintaa.

Miten osallisuus huomioidaan?

- Tiimeissä huolehditaan siitä, että jokaisen itsearviointi käydään tiimissä yhdessä läpi.
- Lapsen itsearvioinnin kautta saadaan tärkeää tietoa osallisuuden näkökulmasta.
- Jokaisen ääni tulee kuuluviin.

Toimintatapojen tarkennus tiimiin

Arviointisuunnitelma ja arviointi:

Monilukutaito ja digitaalinen osaaminen

Esim. harjoitellaan kriittistä lukutaitoa, keskustellaan ikärajoista, tartutaan lasten aloitteisiin, huolehditaan lasten tietosuojasta, tutustutaan lasten digitaaliseen maailmaan, tarjotaan vain ikätasoon sopivaa sisältöä, laitteet lasten saatavilla, laitteiden toimivuuden varmistaminen, työskentelyasennot, äänenvoimakkuus, näytönkirkkaus, tiedonhaku yhdessä lapsen kanssa, arjen teknologiaan tutustuminen, kuvien ja videoiden hyödyntäminen, medialukutaito, myönteinen suhtautuminen digitaalisiin ympäristöihin, digitaalisten ympäristöjen hyödyntäminen lasten osallisuuden vahvistamisessa, henkilöstön osaaminen, laitehuolto yhdessä lasten kanssa, tutustutaan näppäimistöön ja yleisimpiin symboleihin, käyttö osana oppimisen tukea, sovelluksiin tutustuminen, pedagoginen dokumentointi

Näin toimimme:

- Digi-vastaavat: Heli Juntunen, Pauliina Pihlajaniemi. Digi-vastaavien työnkuva liitteenä työhyvinvointisopimuksessa.
- Kaikki työntekijät käyttävät tablettia (minimi 1 krt – kuvaaminen tai videointi).
- Tabletin hyödyntäminen toiminnassa lasten kanssa – lasten omat kuvaukset ja keskustelut kuvista, pienet hetket lasten kanssa, oppimispelit, sadutus ohjelman avulla, tutkiminen.
- Kuvien hyödyntäminen toiminnassa -> kaikki lapset tulevat ymmärretyksi arjessa!
- Videoidaan lasten liikuntaa vähintään 2x toimikaudessa
- Drive-kansiot käytössä ryhmissä, havainnointi tablettien avulla -> hyödynnetään lasten omat kiinnostuksen kohteet toiminnassa (Ajattelu ja oppiminen: Oppiminen on mielekästä, kun teemat tulevat lasten maailmasta -> havainnoi, keskustele, kuuntele)
- Se mihin kiinnitän huomioita, se vahvistuu (positiivinen huomiointi)!
- Satujen lukeminen
- Kirjaston hyödyntäminen
- Monilukutaito – sisältyy kuvalukutaito, numeerinen lukutaito, medialukutaito ja peruslukutaito -> nimetään asioita, esineitä sekä opetellaan erilaisia käsitteitä -> lapset tarvitsevat aikuisen mallia kehittyäkseen monilukutaidoissa

Miten osallisuus huomioidaan?

- Mahdollistetaan videoiden kuvaus ja niiden läpikäynti työntekijöille, sillä sieltä saadaan tärkeää tietoa lapsesta.
- Saadut havainnot hyödynnetään ryhmän toiminnassa
- Kuunnellaan lasten toiveita digilaitteiden käytössä
- Digilaitteet eivät ole piilossa, vaan lasten käytettävissä.

Toimintatapojen tarkennus tiimiin

Arviointisuunnitelma ja arviointi

OPPIMISEN ALUEET

ILMAISUN MONET MUODOT

- Kulttuurivastaava Toivo Peppanen, varalla Seija Tampio; kulttuurivastaavien tehtävänkuva työhyvinvointisopimuksen liitteenä.
- Ulkopuoliset kulttuuritarjoajat, Silmun kulttuuritarjonta
- Kirjastossa lapsella mahdollisuus valita mielenkiintoinen kirja, kirjapaketit ryhmiin. Huomioi teema ja lapsen kiinnostuksen kohteet.
- Kirjasta on muuhunkin kuin vain perinteiseen kirjanlukuun: herätä kirjan hahmo näkyväksi ryhmään esim. nalle.
- Lorut, laulut, tarinat, äänimaailmat ja tarinan elävöittäminen, askartelut, kielelliset tehtävät ja kaikki muukin tekeminen kumpuavat luetusta kirjasta.
- Talon yhteinen musiikkihetki (vastuuhenkilöt Heli Juntunen, Johanna Tolonen, Tea Heikkinen, Minna Ilmaniemi ja Minna Huotari) ja ryhmän omat musiikkihetket, erilaisten soittimien kokeileminen, spontaanit musiikkihetket.
- Ikätason mukaiset tarvikkeet ovat helposti saatavilla, kuvitetut säilytyspaikat.
- Aikuinen järjestää tilaa, välineitä ja mahdollisuuksia lasten omatoimiseen luovuuteen ja tekemiseen.
- Lasten ja aikuisten draamaesitykset (eri muodot; nukke-, pöytä, - varjo- ja esineteatteri)
- Yhdistellään luovasti eri taideaineita toisiinsa (integrointi muuhun toimintaan) esim. liikunta ja taide.

OPPIMISEN ALUEET

KASVAN, LIIKUN JA KEHITYN

- Tablettien hyödyntäminen liikkumisen dokumentoinnissa ja havainnoinnissa; videoidaan lasten liikuntaa vähintään 2x toimikaudessa
- Kuvataan hetkiä, arvioidaan osaamista yhdessä lasten kanssa
- Lasten saatavilla monipuolisesti erilaisia välineitä ja välineet tarkastetaan säännöllisesti
- Aikuinen huolehtii liikunnan ilosta ja liikkumisen mahdollistamisesta. Koulun liikuntasali, päiväkodin juhlasali, Silmun kenttä ja Seminaarin ulkokenttä käytössä
- Aikuinen kannustaa kokeilemaan ja yrittämään uusia asioita.
- Turhien kieltojen poistaminen (pöydän päälle kiipeäminen, liukumäkeen kiipeäminen)
- Kajaanin LiikuntaVasu ohjaa toimintaa (Intra -> Varhaiskasvatus -> Liikunta)
- Liikuntavastaava Tiina Kaurijoki
- Liikkuva varhaiskasvatus –ohjelma: ryhmistä valitaan henkilö, joka ottaa vastuulleen ohjelman toteutumisen yhdessä ryhmänsä kanssa
- Lasten motoristen taitojen havainnointilomake käytössä kaikilla lapsilla.
- Lasten ravintosuositukset huomioidaan toiminnassa ja tehdään yhteistyötä Mamsellin kanssa

OPPIMISEN ALUEET

KIELTEN RIKAS MAAILMA

- Lasten kanssa puhutaan lapsen ikätason mukaisesti; lasta kuunnellaan ja heidän kanssaan keskustellaan.
- Lapsille luetaan kirjoja joka päivä.
- Satujen lukeminen kuvien (asioiden nimeäminen) ja tekstin kautta.
- Kuvien käyttö puheen apuna; erilaiset tukimateriaalit esim. S2, KieliPeda, Kummi3, Lauran päivä, Pienten kieli-reppu, RepunTakanassa. Teamsiin koottu kieli- ja kulttuurityössä käytössä olevia toimintamalleja ja materiaaleja.
- Kieli- ja kulttuurityön yhdyshenkilö Heli Juntunen, varalla Teija Määttänen
- Eri kieli- ja kulttuuritaustaisten lasten tukena käytetään muun muassa kuvia, tukiviittomia, eleitä ja ilmeitä sekä esimerkiksi videointia. Ympäristöä kuvitetaan.
- Lasta rohkaistaan käyttämään omaa äidinkieltään ja tuetaan lapsen mahdollisuutta leikkiä toisten oman kielisten kanssa yli ryhmärajojen.
- Lapsen kielen ja kulttuurin tukemisesta sovitaan yksilökohtaisesti lapsen vasussa. Kielenkehitystä havainnoidaan ja arvioidaan säännöllisesti.
- Hyvän huomenen toivotukset laitetaan esille päiväkodin eteiseen lasten omalla kielellä.
- Kirjaston hyödyntäminen (esim. kirjapaketit ryhmään). Kajaanin varhaiskasvatus ja kirjasto ovat laatineet yhteis-työsuunnitelman, joka löytyy Intrasta (muut ohjeet)
- Silmun kulttuuritarjonnan hyödyntäminen, kulttuurilaitosten tarjonnan hyödyntäminen

OPPIMISEN ALUEET

MINÄ JA MEIDÄN YHTEISÖMME

- Yhteiset säännöt sovitaan yhdessä lasten kanssa ja laitetaan nähtävillä kuvin tai muutoin havainnollistettuna.
- Tutustutaan lähiympäristöön ja osallistutaan eri tapahtumiin.
- Vietetään perinteisiä juhlapäiviä päiväkodilla, suomalaisuuteen tutustuminen.
- Katsomuskasvatuksen yhteiset ohjeet löytyvät Intrasta.
- Eri kulttuureihin tutustuminen tableteilla ja vierailijoiden avulla.
- Eri yhteisöjen kanssa tehtävä yhteistyö, kuten Arvola-koti
- Autamme toisiamme arjen tilanteissa – kaikki lapset ovat meidän lapsiamme.
- Kiinnitetään huomiota siihen, mitä, miten ja missä aikuinen puhuu lapselle, huoltajille, työkaverille ja muille yhteistyökumppaneille.

OPPIMISEN ALUEET

TUTKIN JA TOIMIN YMPÄRISTÖSSÄNI

- Retkeillään lähiympäristössä (metsät, kaupat, nähtävyydet, puistot, kaupunki ym.) ja linja-auto ajelut -> Elämysten antaminen.
- Retkisuunnitelmat tehdään aina.
- Rohkaistaan ja opetetaan lapsia huomaamaan ja havainnoimaan ympäristöä ja oppimaan siitä.
- Vuoden aikojen havainnoiminen
- Kierrätysmateriaalien käyttö esim. askartelussa ja kierrätyksen huomioiminen ja siitä keskusteleminen.
- Liikennekäyttäytyminen, luontotietoisuus, liikkuminen eri ympäristöissä.
- Ryhmässä liikkuminen ja toimiminen, hyvä käyttäytyminen ja turvallisuus
- Ruuan sopivasta määrästä keskustellaan lapsikohtaisesti. Hävikkiä seurataan niin päiväkodin kuin Mamsellinkin osalta.
- Esiopettajat ja koulun 2. luokan opettajat sekä päiväkodin johtaja ja rehtori tapaavat säännöllisesti yhteistyön merkeissä.
- Tehdään yhteistyö suunnitelma Eskariin tutustuminen Viskareilla– eskarivierailut keväällä
- Lasten syntymäpäivissä suositaan aineettomia lahjoja, esim. lapsen toiveen mukaisia lauluja tai leikkejä herkkujen sijaan.

LAAJA-ALAINEN OSAAMINEN

AJATTELU JA OPPIMINEN

Näin toimimme + tarkennus tiimiin

- Lasten aloitteet ja kiinnostuksen kohteet ovat toiminnan perustana. Esim. projekti lasten kiinnostusten kohteista lähtevästä teemasta. Aikuinen mahdollistaa tilat, ajan, materiaalit, välineet jne. <- havainnointi ja havaintojen dokumentointi on perustana sille, että lapsen kiinnostuksen kohteet selviävät.
- Aikuisen on oltava tietoisesti läsnä lasten toiminnassa jatkuvasti -> mahdollistaa lapsen ajattelun ja oppimisen kehittymisen.
- Lapsen yksilöllinen oppimisentaso tulee huomioida toiminnassa.
- Kuunnellaan lasta ja vastataan lasta askarruttaviin kysymyksiin sekä rohkaistaan omaan ajatteluun.
- Vastavuoroinen aito kontakti lapseen; läsnäolo ja kuuntelu
- Kuvia käytetään ryhmien toiminnan tukemisessa

KULTTUURINEN OSAAMINEN, VUOROVAIKUTUS JA ILMAISU

Näin toimimme + tarkennus tiimiin

- Lapsella on turvallinen ja hyväksytty tunne ryhmässä.
- Huomioidaan lapsi yksilönä päivittäin, aikuinen sanottaa tunteita ja on läsnä tilanteissa, luo turvaa; lempeät ja kiireettömät kädet -> laskeudu lapsen tasolle
- Kiinnitetään huomiota siihen, mitä, miten ja missä aikuinen puhuu lapselle, huoltajille, työkaverille ja muille yhteistyökumppaneille.
- Avointa ja rohkeaa keskustelua siitä, miltä oma vuorovaikutus lasten kanssa eri tilanteissa näyttää/kuulostaa. Näitä kysymyksiä tulee käydä läpi ryhmien tiimikeskusteluissa säännöllisesti.
- Kuvia käytetään ryhmien toiminnan tukemisessa; tablettia hyödynnetään havainnoinnissa
- Tunnetaitojen opetteleminen (Askelettain-ohjelma, tunnekortit ym. materiaali)
- Perinteet – kalenterivuoden tärpit!
- Eri kieli- ja kulttuuritaustaiset lapset näkyvät ryhmässä ja ryhmän toiminnassa
- Jokainen lapsi huomioidaan yksilöllisesti. Aamu alkaa tervehtimällä kaikkia.

ITSESTÄ HUOLEHTIMINEN JA ARJEN TAIDOT

Näin toimimme + tarkennus tiimiin

- Aikuisen esimerkki retkillä (liikennekäyttäytyminen, roskien kerääminen)
- Huoltajat pesevät lasten kanssa kädet tullessaan varhaiskasvatuspaikkaan
- Valvotaan ja ohjataan lapsia wc-käyttäytymisen yhteydessä, huom. käsienpesu!
- Lasten kanssa yhdessä sovitut säännöt ja turvataidot
- Ruokailuissa lapsen omatoimisuus, lapsi saa itse toimia omien taitojensa puitteissa aikuisen tuella

OSALLISTUMINEN JA VAIKUTTAMINEN

Näin toimimme + tarkennus tiimiin

- Lapset mukaan toiminnan suunnitteluun (esim. kokous, kysytään kahden kesken, äänestys, jossa huomioidaan myös vähän ääniä saaneet vaihtoehdot)
- Tärkeää huomioida, että kaikkien lasten mielipide tulee kuulluksi
- Pienryhmätyöskentely joka ryhmässä.
- Huomioidaan lapsen ikä osallistumisessa (kuvia esim. lauluista ja leikeistä, josta voi valita mieleisen vaihtoehdon).
- Kuvien käyttäminen lasten osallistamisessa mm. maahanmuuttajalapset ja lapset, joilla ei ole kieltä
- Aikuinen on aktiivinen ja aloitteellinen vuorovaikutussuhteessa lapseen.
- Kiinnitetään huomiota siihen, mitä, miten ja missä aikuinen puhuu lapselle, huoltajille, työkaverille ja muille yhteistyökumppaneille.
- Havainnointi ja dokumentointi lasten osallisuuden ja vaikuttamisen turvaamiseksi.
- Keskustellaan paljon asioista ja laitetaan myös lapset keksimään erilaisia ratkaisutapoja erilaisiin tilanteisiin.